

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ศงคารรตในวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี

ชื่อผู้วิจัย : นางสาวจรรย์พร อำพันธ์

สาขาวิชา : ภาษาไทย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

: รองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

: รองศาสตราจารย์สนธิ สัตโยภาส

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง ศงคารรตในวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา ศงคารรตในวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี ของ สุนทรภู่ จำนวน 64 ตอน โดยใช้กระบวนการอ่าน แบบวิเคราะห์และอ่านเพื่อจับประเด็นเกี่ยวกับความรัก วิเคราะห์และสังเคราะห์ประเภทของความรักตามทฤษฎีศงคารรต ของ กุสุมา รักขมณี หลังจากนั้นเขียนบรรยายเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า มีศงคารรตในรูปแบบความรักที่สรุปได้ ดังนี้ ความรักต่อบุคคล ได้แก่ ความรักต่อทายาท ความรักต่อบุพการี ความรักต่อญาติพี่น้องและความรักต่อเพศตรงข้าม

ความรักต่อเพศตรงข้ามตามทฤษฎีศงคารรต แบ่งประเภทความรักไว้ 2 ประเภท คือ 1.สัมภวะคือ ความรักของผู้ที่ได้อยู่ด้วยกันกับบุคคลผู้เป็นที่รัก ดังเช่น ความรักของ ศรีสุวรรณกับนางเกษรา ความรักของพระอภัยมณีกับนางสุวรรณมาลี ความรักของพระอภัยมณีกับนางละเวง ความรักของสินสมุทรกับนางอรุณรัสมิ์ ความรักของสุดสาครกับนางเสาวคนธ์ ความรักของหัตไชยกับนางสร้อยสุวรรณนางจันทร์สุดา ความรักของท้าวสุทัศน์กับนางปทุมเกสร ความรักของท้าวทศวงศ์กับมเหสี ความรักของท้าวสุริโยไทกับนางจันทร์วดี ความรักของพราหมณ์วิเชียรกับนางจกณีนี ความรักของพราหมณ์โมรากับนางประภาวดี ความรักของพราหมณ์สถานกับนางอุบลรัสมิ์ 2.วิประลัมภะ คือ ความรักของผู้ที่อยู่ห่างไกลกันหรือพลัดพรากจากกันกับบุคคลผู้เป็นที่รัก ดังเช่น ความรักของพระอภัยมณีกับนางผีเสื้อสมุทร ความรักของพระอภัยมณีกับนางเงือก ความรักของพระอภัยมณีกับนางวาตี ความรักของศรีสุวรรณกับนางรำภาสะหรี ความรักของสินสมุทรกับนางอุพาผกา ความรักของสุดสาครกับนางสุดาฉวีวัน

The Title: : Saringkararot in Phra Abhai Mani

The Researcher: : Miss Jureeporn Amphun

Program: : Thai Language

Thesis Advisor:

: Associate Professor Sriwilai Ponmanee

Chairman

: Associate Professor Sanit Sattayophas

Member

Abstract

The objective of the research was to examine Saringkararot in Phra Abhai Mani by studying 64 parts of Phra Abhai Mani, Thai Tradition Literature written by Sunthorn Phu

According to theory of Saringkararot, love was divided as 2 types; 1) Samphokha: Love of the person who lived together with his beloved person; for example, love between Srisuwan and Ketsara, Phra Abhai Mani and Suwanmalee, Phra Abhai Manni and Laweng Sinsamut and Arunrasmi, Sudsakorn and Saowakon, Hassachai and Soisuwan and Chantasuda, King Sutad and Patoom Kesorn, King Tossawong and his wife, King Suriyothai and Chantarawadee, between Brahman Wichien and Prapawadee and Brahman Sanon and Ubonrassamee 2) Wipralampha: Love of the person who was far away or separated from his beloved person; for example, Phra Abhai Mani and Nang Phisue Samut, Phra Abhai Mani and the mermaid, Phra Abhai Mani and Nang Walee, Srisuwan and Nang Ramphasari, Sinsamut and Nang Yuphapaka and Sudsakorn and Nang Sulaleewan. It was found that Saringkararot appeared in 64 parts in this Thai Tradition Literature, Phra Abhai Mani, had the form of love which was summarized as Love towards person divided as love towards heirs, love towards parents, love towards relatives and love towards opposite gender.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยการเอาใจใส่และการช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากรองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ รองศาสตราจารย์สนิท สัตโยภาสอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ประสิทธิ์วิชาความรู้ ประสพการณ์อันทรงคุณค่าและมีประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย ด้วยความดูแลเอาใจใส่อย่างเต็มกำลังความสามารถตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สนม ครุฑเมือง ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์สนิท สัตโยภาส ประธานกรรมการประจำหลักสูตร สำหรับคำแนะนำอันมีคุณค่าและมีประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ทุกท่าน ที่อนุเคราะห์ให้ค้นคว้าและยืมหนังสือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยและเพื่อนๆ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ทุกท่าน สำหรับกำลังใจและมิตรภาพอันดีตลอดการเรียนและการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณนายจำลอง อัมพันธ์ นางทองม้วน อัมพันธ์ ผู้เป็นบิดามารดา นางสาวจิราพร อัมพันธ์ ผู้เป็นน้องสาว จสต.มานพ แก้วจันทร์ ผู้เป็นสามีของผู้วิจัย ซึ่งให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุด ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

จूरियัพร อัมพันธ์